

Una obra política no neix, esdevé

Published by [Interacció](#) [1] on 21/05/2013 - 12:19 | Last modification: 23/06/2026 - 08:21

El text de Jean-Pierre Esquenazi és una lectura especialment útil per qüestionar una idea molt estesa: que el caràcter polític d'una obra depèn principalment de les seves intencions, del seu contingut o de la seva forma. L'autor proposa una hipòtesi diferent: una obra és política no perquè contingui política, sinó perquè un públic la converteix en una eina d'interpretació del seu món.

Una de les aportacions més estimulants d'aquest article és que desmunta la frontera tradicional entre alta cultura i cultura de masses. Esquenazi considera que qualsevol producte cultural, des d'una novel·la fins a una sèrie televisiva, pot adquirir la condició d'obra si un públic li atribueix una significació que supera la del simple entreteniment.

A partir de les aportacions dels estudis culturals, l'autor analitza casos aparentment sorprenents. *El color púrpura* va ser apropiada per moltes dones afroamericanes com una eina per pensar la seva pròpia situació dins de la comunitat negra. *Dinastia* es va convertir per a sectors de la comunitat homosexual nord-americana en una forma de representació col·lectiva. *Star Trek* va donar lloc a comunitats de fans que utilitzaven l'univers de la sèrie per discutir qüestions de gènere, identitat i reconeixement social. El que importa no és tant l'obra en si mateixa com el tipus de relació que estableix amb els seus públics.

?Una obra esdevé política quan una comunitat d'interpretació la desplaça del seu marc cultural habitual i la converteix en una manera de comprendre i expressar una experiència social pròpia.

Esquenazi recupera aquí les idees de Stuart Hall, Stanley Fish i Judith Butler per argumentar que la lectura política és sempre una lectura col·lectiva. No n'hi ha prou que una persona identifiqui una significació política en una obra. Cal que existeixi una comunitat capaç d'elaborar aquesta interpretació, compartir-la i projectar-la a l'espai públic. És aquesta apropiació la que transforma un producte cultural en una «obra política».

La conseqüència és rellevant per a les polítiques culturals. Sovint s'identifica el valor polític d'una proposta amb el seu missatge explícit o amb la voluntat transformadora dels seus creadors. Esquenazi suggereix una mirada diferent: el potencial polític d'una obra depèn també dels usos socials que en fan els seus públics. Una mateixa obra pot ser profundament política per a una comunitat i passar completament desapercibuda per a una altra.

El text acaba proposant una idea poderosa. Les obres no són objectes tancats amb un significat estable. Són processos socials oberts, susceptibles de múltiples apropiacions. El seu valor no resideix tant en allò que contenen com en les interpretacions, conflictes i possibilitats d'acció que són capaces de generar.

Referència

Esquenazi, J.-P. (2011). *¿Cuándo es un producto cultural una «obra política»? Réseaux*, 167(3), 189–208.
<https://doi.org/10.3917/res.167.0189> [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: estudis socials de la cultura

Tags: participació cultural

Tags: públics de la cultura

Tags: pensament cultural

Tags: valor públic de la cultura

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2013/obra-politica>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://doi.org/10.3917/res.167.0189>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/3836>